

18 VANHANMYLLYN MYLLYKOSKI

Hyvinkään keskustan länsipuolella virtaavan Vantaanjoen koskista kalaisimman sanotaan olevan Vanhanmyllyn Myllykoski.

19 SIIRTOLAPUUTARHA

Alueen ylläpitäjänä toimii Vanhanmyllyn siirtolapuutarhayhdistys. Alueella on yhteensä 136 palstaa.

20 SVEITSIN PORTAALI

Sveitsin portaali on kaupan alue, jossa toimii kaksi liikennepalveluasemaa sekä erikoiskaupan liikkeitä.

21 KONEEN KIERTOLIITTYMÄ

Kiertoliitymässä olevan hissejä ja hissikuiluja kuvaavan tilateoksen on suunnitellut muotoilija Mikko Rikala 2010. Teoksen toteuttivat Kone Oyj ja Hyvinkään kaupunki yhdessä.

22 HIILTOMON TEOLLISUUSALUE, KONE JA KONECRANES

Carolus Lindbergin asemakaavassa vuodelta 1932 Hyvinkään teollisuusalueeksi oli varattu Hiiltomon alue. Hiiltomo-nimi viittaa paikalle aikaisemmin olleeseen tervatehtaaseen. Ensimmäiset yritykset olivat Hyvinkään Päre- ja Väri Oy sekä Tuottajain Mylly Oy, nykyinen Myllyn Paras Oy. Kone Oyj aloitti toimintansa siellä 1943 nosturituotannolla. Hissien valmistus Hyvinkäällä alkoi 1966. Arkkitehti Jaakko Laapotti suunnitteli hissitehtaan ja siihen kuuluvan Hyvinkää-symbolin eli 69 m korkean hissitornin 1966. Nykyään nostureita valmistaa Konecranes Oyj.

23 TALVISILTA

Elementtilähiöt olivat Suomessa 1970-luvun keskeinen ilmiö. Talvisillan nimi tulee todennäköisesti ennen vanhaan Kytäjälle vieneestä talvitiestä. Alkuaan Talvisilta rakennettiin 1960-luvulla Koneen työsuhteasuntoalueeksi. Alueen rakentaminen jat-

kui 1970-luvulle saakka ja nykyisellään se edustaa hyvin hyvinkääläistä metsäympäristöön rakentamista. Alueen kadut on nimetty lintujen mukaan.

24 SVEITSIN MAJA

Majan suunnitteli kaupunginarkkitehti Eila Karaila. Harjakattoinen puusta ja harkkotiilestä rakennettu majo valmistui 1961.

25 SVEITSINPUISTO

Sveitsin harju on osa Salpausselkää, joka on syntynyt jääkauden aikana. Sveitsin suppa on ollut virkistyskäytössä jo 1870-luvulta lähtien. Alue kuului Yli-Mattilan tiluksiin, joka myi omistuksiaan 1917. Sveitsin alueen osti kruununvouti J. Strömsten. Hän myi ne liikemiesten perustamalle Schweitz Oy:lle. Kunta osti tilan 1924. Sveitsinpuiston alue on kokonaisuudessaan noin 200 hehtaarin suuruinen ja noin puolet siitä on rauhoitettu luonnonsuojelualueeksi. Alueelta löytyvät hyvät marja- ja sienimetsät, lenkkelypolut ja valaistut ladut.

26 SVEITSIN LUKOT

Lukot eli supat ovat syntyneet jääkauden aikana jään sulaessa. Sveitsinharjun suurimman lukon pohjan ja sen viereisen harjanteen laen välinen korkeusero on 34 metriä. Supan rinteellä ollut iso hyppyrimäki purettiin 2012. Supassa on järjestetty monenlaisia tapahtumia kuten kesäjuhlia ja kruunuhäitä.

Toteutus ja kuvat: Hyvinkään kaupunki 2018
www.hyvinkaa.fi/teemakartat

27 SVEITSIN UIMALA

Yhden Suomen vaikuttavimmista uimaloista on suunnitellut hyvinkääläinen arkkitehti Raimo S.O. Valjakka kotikaupunkiinsa ja se on valmistunut 1969. Uimalan pihalla on kuvanveistäjä Terho Saksin komea pronssinen suihkulähdeveistos "Hyöky", joka valmistui 1969. Sisällä uimahallin seinää koristaa hyvinkääläisen kuvanveistäjän Timo Salmen "Sateenkaaren sukeltajat"-mosaiikkiteos vuodelta 1997. Ulkouimalassa on laaja auringonottonurmi ja pelialueita kauniin luonnon ympäröimänä.

28 HOTELLI

Hotellitoiminnan juuret Sveitsinpuistossa ovat 1970-luvulta. Alun perin rakennukset suunnitteli arkkitehti Martti Jaatinen ja ensimmäinen vaihe valmistui 1974. Hotelli Rantasipi Sveitsi suljettiin syksyllä 2015, mutta toiminta alkaa uudelleen syksyllä 2017 kokous- ja elämyshotellina. Hotellin liikuntatilat, kuntosali, lasten sisäliikuntapuisto ja elokuvateatteri palvelevat muitakin kuin hotellin asukkaita.

29 STAUDINGERIN MUISTOKIVI

Hankolainen rautakauppias Carl "Nupikalle" Staudinger, joka usein vieraili parantolassa, ihastui Sveitsiin ja pystytti Sveitsin supan äärelle muistokiven vuonna 1914 tekstillä: "Se Gud i naturen – Havaitse Jumala luonnossa".

30 HÄRKÄVEHMAAN KOULU

Tämän arkkitehtonisesti hienon koulun suunnitteli arkkitehti Jorma Järvi. Hän voitti koulun suunnittelusta järjestetyn kutsukilpailun. Matala, vaaleaksi rapattu ja ympäröivään mäntymetsään kauniisti sijoittuva koulu valmistui 1960.

31 RAIVAAJATALO JA VAIVERON PROMENADI

Raivaajatalo on Raittiusyhdistys Raivaajien yhdistystalo, joka vihittiin käyttöön 1907. Se on Hyvinkään vanhin yhdistystalo. Raittiuskokoukset ovat loppuneet, mutta talo on yhä suosittu erilaisten juhlien pitopaikka. Vaiveron promenadiä pitkin Parantolan vieraat kulkivat hevoskyödyillä tai kävellen Sveitsiin. Promenadin varrella oli lukuisia puuhuviloita, joista osa oli majoituskäytössä.

Reitin pituus noin 20 km

1 VALTION VIRASTOTALO

Rakennuksessa sijaitsevat poliisi, käräjäoikeus ja maistraatti. Virastotalo valmistui 1987 ja sen suunnitteli Arkkitehtitoimisto Aarne von Boehm. Osittain rakennuksen paikalla ja siitä radanvarteen on sijainnut Koritsoonimäki, joka on saanut nimensä radan rakentamisen aikaan paikalla olleesta ojennuslaitoksesta (korrektionsanstalt). Vangit työskentelivät rata-töissä. Koritsoonimäellä oleva punainen talo on todennäköisesti vanhin Hyvinkäällä säilynyt rakennus.

2 PÄÄRATA

Helsinki-Riihimäki-rata avattiin liikenteelle 1862. Hyvinkäällä voi tutustua rautateiden historiaan Suomen Rautatiemuseossa.

3 KAIVOPIHA

Hyvinkään Kaivopihasäätiön vanhustentalo rakennettiin puistomaiseen männikköön vuosina 1985–1986. Rakennukset suunnitteli arkkitehti Erik Adlercreutz. Sisäpihalla sijaitsevan Paavolan huvilan on todennäköisesti suunnitellut arkkitehti Josef Stenbäck 1800-luvun lopulla.

4 VIEREMÄ

Kaupunginosa on saanut nimensä Vieremä-nimisen tilan mukaan. Pientaloalueen rakenne perustuu suoraan arkkitehti Carolus Lindbergin asemakaavaan vuodelta 1932. Monnikadun, Tasavallankadun ja Kansankadun varrella on säilynyt ryhmä vanhoja puisia pientaloja. Muista poiketen Rysänkadun ja Monnikadun kulmassa on kivinen, jugendtyylinen Kivenhakkaajan talo, jolle antavat leimansa kivistä veistetyt ikkunakehykset.

5 VÄLENOJAN NUORISOTALO

Välenuojan tilan puinen päärakennus on valmistunut 1900-luvun alussa. Kaupunki hankki tilan omistukseensa 1970-luvulla ja se toimii nykyisin nuorisotalona.

6 PERTTULAN TILAN PÄÄRAKENNUS

1900-luvun alussa rakennetussa rakennuksessa sijaitsee nykyisin englantipainotteinen päiväkot Kids' Valley.

7 JÄÄHALLI JA PERTTULAN NURMET

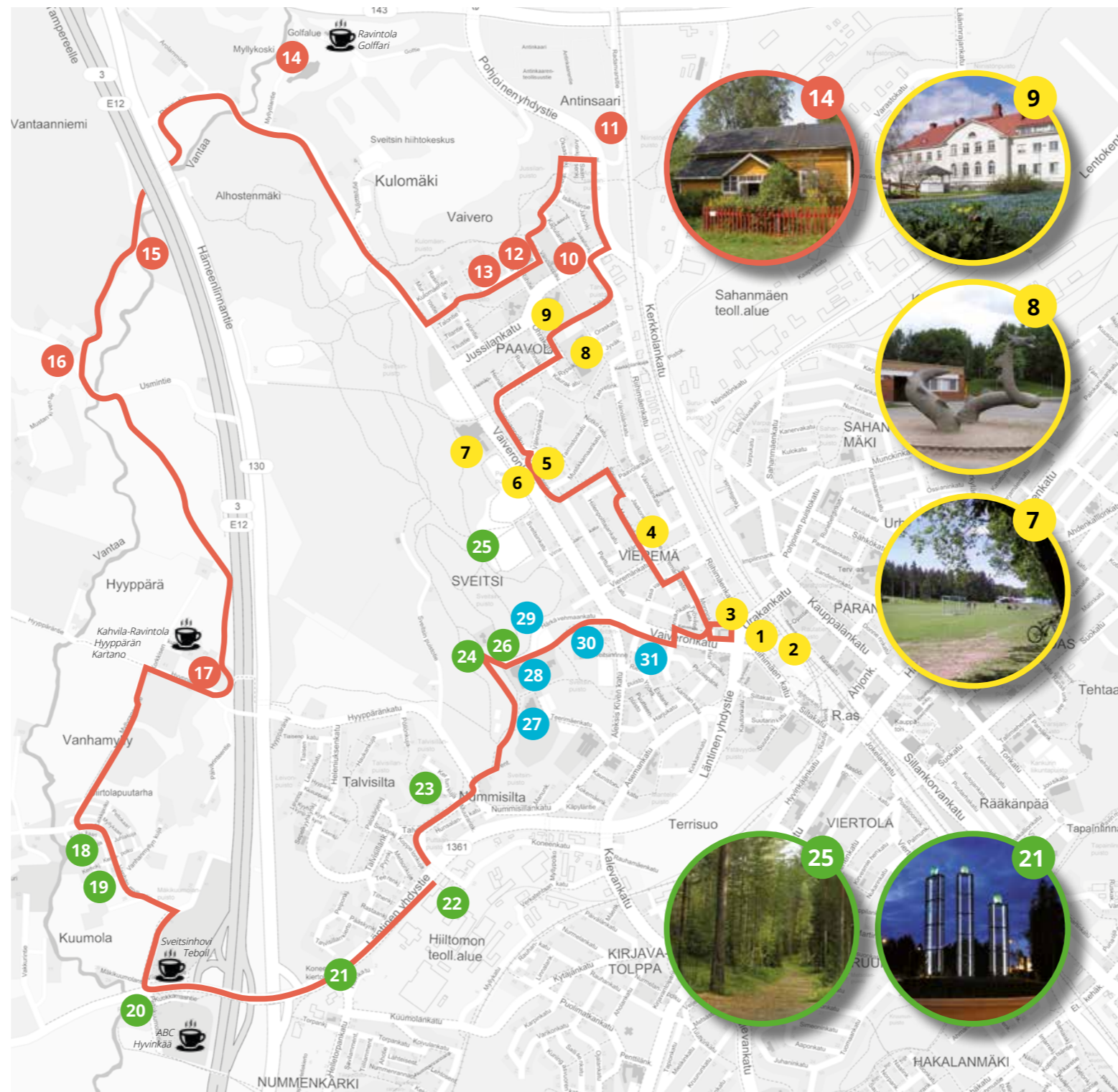
Jääliikuntakeskuksessa voi harrastaa jääkiekkoa ja luistelua. Jäähallin yhteydessä on kaksiratainen curling-halli, joka oli maan ensimmäinen lajissaan. Hyvinkääläinen Suomen curling-joukkue voitti olympiahopeaa vuonna 2006. Jäähallirakennusten eteläpuolella sijaitsevat Perttulan nurmet, jotka soveltuvat kesäisin pallopeleihin ja talvisin siellä on ensilumenlatu.

8 PAAVOLAN KOULU

Paavolan koulu on tyypillistä 1970-luvun arkkitehtuuria. Koulupihan valopilku on Anneli Sipiläisen komea betoninen "Lieska-Liisa"-veistos vuodelta 1975.

9 PAAVOLAN VANHAINKOTI

Heikki Siikosen suunnittelema klassistinen kunnalliskoti eli nykyinen Paavolakoti rakennettiin vuosina 1922–1923. Vaaleaksi rapattu rakennus edustaa hyvin aikansa sosiaalista rakentamista.

10 PAAVOLA JA KULOMÄKI

Kaupunginosa on saanut nimensä Paavola-nimisen talon mukaan. Tila kuului Vaiveron kylään ja mainitaan ensi kerran 1795. Paavolan kaupunginosaa alettiin rakentaa 1960-luvulla. Sille on ominaista väljästi katujen varsille sijoitetut kerrostalot ja umpikadut läpikulkuliikenteen estämiseksi. Kulomäki käsittää Paavolan pohjoisosan ja se sai oman asemakaavan 1973.

11 ANTINSAARI

Antinsaaren aluetta kehitetään teollisuusalueeksi. Alue soveltuu keskisuurien ja suurien yritysten ja logistiikan sijoituspaikaksi. Nimensä tämänkin alue on saanut paikalla sijainneen torpan mukaan.

12 PAAVOLAN SEURAKUNTAKOTI

Seurakuntakodin suunnitteli Arkkitehti Jorma Teeremaa ja se valmistui 1975. Seurakuntakoti järjestää erilaisia erikoistilaisuuksia 6–8 kertaa vuodessa. Joka sunnuntai seurakuntakodilla on jumalanpalvelus.

13 PAAVOLAN PÄIVÄKOTI

Päiväkodin suunnitteli kaupunginarkkitehti Ahti Hotti ja se valmistui 1975. Päiväkoti on Sveitsin ulkoilu- ja liikuntapaikkojen läheisyydessä. Sijainti mahdollistaa hyvät edellytykset kesä- ja talviliikuntaan sekä retkeilyyn ja luonnon havainnoimiseen. Päiväkodissa on viisi ryhmää, joissa yhdessä toimii Pienten lasten koulu Kouluaitta.

14 VAIVERON MYLLYTILA

Itse maatilain juuret ulottuvat aina 1700-luvulle, mutta ohi virtaavassa Vantaanjoessa oli paikalla mylly todennäköisesti jo 1600-luvulla. Mylly jatkoi toimintaansa aina 1930-luvulle. Nykyisin tilan rakennuksia ja miljöötä hoitaa ansiokkaasti Hyvinkää-Seura ry.

15 VANTAANJOKI

Vantaanjoki alkaa Erkyänjärvestä ja virtaa Suomenlahteen Helsingin Vanhankaupungin lahdella. Vantaanjoki mahdollistaa monia harrastuksia kuten kalastuksen, melonnan ja retkeilyä.

16 USMI

Usmin kylä on vanhaa asuttua Hyvinkäätä. Usmin alueen Ali-Mattilan mailta on löydetty pohjalainen kivikirves, jonka on arvioitu olevan noin vuodelta 2000 eaa. Usmin kylän halki soljuu 8 km pituinen Vantaaseen laskeva Paalijoki. Usmi on suosittu ulkoilualue. Sen ulkoilureitit ovat vaihtelevia ja vaativia.

17 HYYPPÄRÄN KARTANO JA RATSASTUSTALLIT

Hyyppärän paikalla on ollut 1700-luvun lopulla Nikkilän kartanon torppa. Liikemies Johan Emil Helenius hankki tilan omistukseensa 1800-luvun lopulla ja loi siitä menestyvän maanviljelystilän sekä uudisti rakennuskannan päärakennusta myöten 1900-luvun alkuun mennessä. Heleniuksella oli Usmissa Hyyppärän kivilouhimo, jonne vei Hyyppärän kautta hevosvetoinen kapea rautatie, "rillirata". Sieltä louhittiin gabroa, "Hyvinkään mustaa", hauta- ja monumenttikiviksi. Kaupunki osti tilan 1973. Nykyään tilalla on hevosurheilukeskus ja päärakennuksessa kahvila-ravintola.

